

**HET INDISCHE TOONEELSTUK
PRABODHACANDRODAYA, I.
TOELICHTING EN
BEOORDEELING**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649773206

Het indische tooneelstuk Prabodhacandrodaya, I. Toelichting en beoordeeling by Jan Wilhelm Boissevain

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

JAN WILHELM BOISSEVAIN

**HET INDISCHE TOONEELSTUK
PRABODHACANDRODAYA, I.
TOELICHTING
EN BEOORDEELING**

HET INDISCHE TOONEELSTUK . . .
PRABODHACANDRODAYA
I. TOELICHTING EN BEOORDEELING

PROEFSCHRIFT TER VERKRIJGING VAN DEN
GRAAD VAN DOCTOR IN DE NEDERLAND-
SCHE LETTEREN AAN DE HOOGESCHOOL TE
LEIDEN, OP GEZAG VAN DEN RECTOR-MAGNI-
FICUS Dr. J. VAN LEEUWEN Jr., HOOGLEERAAR
IN DE FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJSBE-
GEERTE, VOOR DE FACULTEIT DER LETTEREN
EN WIJSBEGEERTE TE VERDEDIGEN OP DINS-
DAG 4 JULI 1905, DES NAMIDDAGS TE 2 UUR,
DOOR JAN WILHELM BOISSEVAIN,
GEBOREN TE AMSTERDAM.

VOORWOORD.

Aan het einde mijner studiën gekomen, wensch ik allereerst U, Vader, te danken dat gij mij hiertoe zoo langen tijd in de gelegenheid gesteld hebt, zoowel in de studie der Nederlandsche Letteren als te voren in die der Wis- en Natuurkunde.

Voor het tot stand komen van dit proefschrift ben ik bovenal U dank verschuldigd, Hooggeleerde SPEIJER, die mij, ofschoon niet uw leerling, toch zoo bereidwillig en zooveel hulp geboden hebt in de samenstelling ervan en in de bewerking van menig onderdeel.

U, hooggeleerde UHLENBECK, kan ik thans in Leiden begroeten, nadat ik vroeger onder uwe leiding in Amsterdam het Saṃskṛt en de Indologie ben beginnen te bestudeeren.

Den Amsterdamschen Hooggeleerden TE WINKEL, ROGGE, BOER en KAN betuig ik hier mijn dank voor het vele geleerde op hunne colleges.

And further I have to tender my best thanks to you, Paṇḍita G. KRISHNA SHĀSTRĪ, formerly librarian of the Adyar Library at Madras, who were helping me in translating the Prabodhacandrodaya, and who gave me many

information about your Indian languages, theatre, literature, customs, religions and philosophies.

Na mijn erkentelijkheid betuigd te hebben aan de beambten der Boekerijen van de Hoogeschole te Amsterdam en te Leiden en aan die der Koninklijke Academie van Wetenschappen, zeg ik hier verder mijn dank aan allen die mij op een of andere wijze met mijn proefschrift, nazien der drukproeven en stellingen geholpen hebben.

INHOUD.

	Blz.
HOOFDSTUK I.	
DE PRABODHACANDRODAYA UITWENDIG BESCHOUWD.	1
Kennis omtrent het stuk in Europa — Bibliografie — Naam — Kṛṣṇa Miṣra — Tijd van vervaardiging.	
HOOFDSTUK II.	
DE PRABODHACANDRODAYA ALS BEGRIPSVERZINNELIJING	15
Begripsverzinnelijking — Gang van het stuk — Bespreking der personen — Tabellen — De afzonderlijke personen.	
HOOFDSTUK III.	
DE PRABODHACANDRODAYA VOLGENS INDISCHE SCHOONHEIDSLEER	79
Indische indeelingszucht — Aard van het stuk — Deelen van het stuk — Talen — Rasa's — Versieringen.	
HOOFDSTUK IV.	
BEOORDEELING VAN DEN PRABODHACANDRODAYA	97
Strekking — Betrekkelijke waarde — Beoordeeling der allegorie — Het stuk als allegorie — Een bezwaar van de allegorie — Algemeene waarde — Dramatische schoonheden — Letterkundige schoonheden — Vergelijking met andere stukken — Besluit.	

HOOFDSTUK I.

DE PRABODHACANDRODAYA UIT- WENDIG BESCHOUWD.

KENNIS OMTRENT HET STUK IN EUROPA. Alvorens den inhoud van den *Prabodhacandrodaya* door कृष्ण मिश्रा te bespreken, zullen wij eerst zien op welke wijze het tot onze kennis gekomen is en hoe het voor ons toegankelijk is. Na de bibliografische bespreking volgt eene over den dichter en den tijd waarin het vervaardigd is.

De eerste Oostenvorscher die van den dichter en het toneelstuk melding maakt is H. T. Colebrooke. In zijn verhandeling 'On the Sanscrit and Prácrit Languages' ¹⁾ noemt hij Crishn'a Pañdita als den bekendsten scholiast van de Pracriyá Caumudí. Dit was reeds in 1801, en dat hij er denzelfde mee bedoelde als कृष्ण मिश्रा wordt bewezen uit zijn verhandeling 'On Sanscrit and Pra'crit Poetry' ²⁾ van 1808, waarin hij naar aanleiding van het metrum Crishn'a Pañdita noemt als den schrijver van den Prabód'ha Chandródaya. Colebrooke is dus waarschijnlijk de eerste Europeesche geleerde die kennis droeg van het bestaan van het stuk, en na hem is het J. Taylor, die het ook vertaald heeft. Deze maakte ook een studie van de wijsgeerige stelsels welke erin voorkomen. In de *Dedication* vóór zijn vertaling van 1812,

¹⁾ As. Res. VII, Calcutta, blz. 211 en 212, of *Miscellaneous Essays*, London, 1837, II blz. 41.

²⁾ As. Res. X blz. 428, noot, of *Essays* II blz. 103, noot.

5 October 1811, schrijft hij aan J. Mackintosh: "The experience of these difficulties (het verkrijgen van een duidelijk begrip en het opmaken van een regelmatig stelsel van den Wedānta uit de zwaar geschreven Indische boeken) naturally induced me to enquire if there was any book which explained the system by a more easy method; and having heard from several Pandits that the Nātak (Play), called the Prabōdha Chandrōdaya, or the Rise of the Moon of Intellect, was held in high estimation amongst them, and was written to establish the Vēdānta doctrines, I determined to read it, in hopes that the popular view it took of the subject would lead to a general understanding of its doctrines, and of the principal technical terms". Hieruit blijkt dat Taylor den Prabodh. door brāhmanen leerde kennen, en niet uit de As. Res. ervan hoorde. Of hij reeds vóór Colebrooke, dus lang voor hij zijn vertaling in het licht gaf, kennis van het stuk droeg, blijkt evenmin als dat Colebrooke het zelf gelezen heeft. In elk geval maakte Taylor door zijn vertaling, die hij in Bombay tot stand bracht, Europa in 1812 met het stuk, zij het ook in een Engelsche overzetting, bekend. De eerste tekstuutgaaf in Europa vond eerst plaats in 1846 door H. Brockhaus; zijn Praefatio is van 1834, toen hij te Londen de handschriften onderzocht. In Indië was het voor het verschijnen dezer uitgave reeds gedrukt in Calcutta in 1838. Brockhaus geeft den tekst in Dewanāgarī, en de scholiën van Rāmadāsa en Nyāyālamkāra in Latijnsche letter. De laatste commentaar is genomen naar de uitgave van Calcutta. Ik haal (met Br.) aan uit Brockhaus, omdat deze waarschijnlijk voor den deskundige in ons land het gemakkelijkst te verkrijgen is. Een nieuwe (behalve dien van Rāmadāsa, eenvoudig Prakāṣa genoemd,) commentaar, Candrikā, geeft de Bombay-uitgave van 1898, in hetzelfde jaar is een Bombay-uitgave met alleen den commentaar Candrikā. Over de verdere uitgaven zie blz. 3 en 4, grootendeels ontleend aan M. Schuyler, zie bl. 3, noot.